

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงการพัฒนาสังคมและประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในแขนงต่างๆ ปัจจุบันที่มีส่วนในการพัฒนาคนก็คือ “การศึกษา” ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีบทบาททำให้มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและการจัดการการศึกษาจะบรรลุเป้าประสงค์หรือไม่นั้น เกณฑ์สำคัญที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของการจัดการการศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริงทางการศึกษานั้น การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่าง “ผู้สอน” ได้แก่ ครู อาจารย์ และ “ผู้เรียน” ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง “ผู้สอน” และ “ผู้เรียน” จะต้องมีความสัมพันธ์เป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัว “ผู้เรียน” เองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการเรียนการสอนไม่ว่าในระดับการศึกษาใดก็ตามจะดำเนินไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อ “ผู้สอน” ได้รู้จักและเข้าใจลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาในทุกๆระดับก็คือ “ผู้สอน” ไม่เข้าใจลักษณะ ความสนใจของ “ผู้เรียน” ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนการสอน เกิดช่องว่างระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น สิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การทำความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน เป็นการศึกษาถึง “รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style)” ของผู้เรียน

ในปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีเพิ่มมากขึ้น แต่ส่วนใหญ่ผู้สอนเป็นผู้จัดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมิได้ทำการสำรวจวิธีการหรือรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนนั้นอาจไม่สามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) เป็นปัจจัยทางจิตวิทยาสำคัญ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ ทั้งในการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน และระดับอุดมศึกษา การทำความเข้าใจในวิธีหรือรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนรูปแบบใด หากผู้สอนไม่เข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว ย่อมมีผลต่อความสำเร็จทางการเรียน (เอมอร กฤษณะรังสรรค์, 2554) รูปแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะเฉพาะของคนแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพอารมณ์และความรู้สึกลึกลับจิตการศึกษาโดยทั่วไปให้ความสำคัญกับหลักสูตร แผนการเรียนรู้ และผู้สอน แต่ไม่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียน โดยเฉพาะวิธีการเรียนรู้ และรูปแบบการเรียนรู้ หากสถาบันใด หรือผู้สอนใด ที่ทราบถึงรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะสามารถจัดรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน และลดช่องว่างที่เป็นอุปสรรคระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนได้

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ เปิดสอน หลักสูตรไทยระดับปริญญาตรี ใน 5 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การจัดการ-โรงแรมและการท่องเที่ยว การจัดการ และ ระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจเป็นคณะที่มีความหลากหลายของสาขาวิชา หลักสูตรและเนื้อหาของแต่ละสาขามีความแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละสาขา และ เนื่องจากเป็นคณะที่มีนักศึกษากันจำนวนมากทำให้ผู้สอนควรศึกษาและเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ ตามลักษณะพฤติกรรมผู้เรียน 6 แบบ ของ Grasha and Riechmann โดยผู้เรียนสามารถประเมินพฤติกรรมรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง 6 แบบ ได้แก่ แบบแข่งขัน (Competitive) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) แบบมีส่วนร่วม (Participant) แบบพึ่งพา (Dependent) และ

แบบอิสระ (Independent) นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวมีนักวิชาการทางการศึกษาได้ใช้อ้างอิงอย่างกว้างขวาง และงานวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศไทย เป็นการสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่างๆ ซึ่งมีตั้งแต่นักเรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา และการศึกษา นอกโรงเรียน โดยใช้เครื่องมือวัดรูปแบบการเรียนรู้ของ Grasha and Riechmann (ทีสนา แจมมณี, 2551 : 31)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ ตามแนวคิดของ Grasha and Riechmann เพื่อสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ และนำผลการวิจัยเพื่อปรับหรือใช้รูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนให้คำปรึกษาและแนะนำรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ จำแนกตามชั้นปี และสาขาวิชา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่แตกต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากร นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ หลักสูตรปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 ถึง 2554

ขอบเขตเนื้อหา รูปแบบการเรียนรู้ 6 แบบ ตามแนวคิดและทฤษฎีของ Grasha and Ricchmann ได้แก่ แบบแข่งขัน (Competitive) แบบร่วมมือ(Collaborative) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) แบบมีส่วนร่วม (Participant) แบบพึ่งพา (Dependent) และ แบบอิสระ (Independent)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

1. ชั้นปี
2. สาขาวิชา

ตัวแปรตาม: รูปแบบการเรียนรู้ 6 แบบ

1. แบบแข่งขัน (Competitive)
2. แบบร่วมมือ(Collaborative)
3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant)
4. แบบมีส่วนร่วม (Participant)
5. แบบพึ่งพา (Dcpendent)
6. แบบอิสระ (Independent)

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ
2. ทราบความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ จำแนกตามชั้นปีและสาขาวิชา
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะการวางแผนวิชาการให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร ในการให้คำปรึกษาและแนะนำ เพื่อปรับพฤติกรรมรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) หมายถึง ลักษณะและวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้ในการเรียนรู้ การคิด หรือการแก้ปัญหาในการเรียน จำแนกออกเป็น 6 รูปแบบ ตามแนวคิดของ Grasha and Riechmann ได้แก่ แบบแข่งขัน (Competitive) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) แบบมีส่วนร่วม (Participant) แบบพึ่งพา (Dependent) และ แบบอิสระ (Independent)

Grasha and Riechmann หมายถึง แอนโทนี กราชาและเชอริล ไรช์แมน

แบบแข่งขัน (Competitive) หมายถึง ผู้เรียนแบบนี้ชอบการเรียนรู้ที่มีลักษณะท้าทาย และมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้ดีกว่าผู้อื่น การได้คะแนนหรือรางวัลที่มากกว่าผู้อื่น ทำอะไรได้ดีกว่าผู้อื่น สามารถชนะผู้อื่น เป็นแรงจูงใจในการเรียนของบุคคลแบบนี้

แบบร่วมมือ (Collaborative) หมายถึง ผู้เรียนแบบนี้ชอบเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น มีความสุขในการเรียนรู้ หากได้ปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเรียนรู้ได้ดี หากได้ทำกิจกรรมต่างๆ กับกลุ่ม

แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) หมายถึง ผู้เรียนแบบนี้เป็นผู้ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขาดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ จึงไม่สนใจและพยายาม หลีกเลี่ยงในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ

แบบมีส่วนร่วม (Participant) หมายถึง ผู้เรียนแบบนี้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการเรียน และพยายามที่จะเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ในเรื่องที่ตนต้องการ หรือที่กำหนดให้ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้ หรือ คอยสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ของตน แต่จะไม่สนใจการเข้าร่วมในกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่สัมพันธ์กับเป้าหมายการเรียนรู้ของตน

แบบพึ่งพา (Dependent) หมายถึง ผู้เรียนแบบนี้เป็นผู้ขาดความรู้ความสามารถ และความมั่นใจในตนเอง จึงพยายาม ยึดผู้อื่นเป็นแหล่งพึ่งพิง หรือเป็นแนวทางในการเรียนรู้ โดยพยายามเลียนแบบหรือปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้อื่น

แบบอิสระ (Independent) หมายถึง ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับแบบพึ่งพา คือ ชอบเรียนรู้ คิด และทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นผู้มีความสุข หากได้คิด ได้ทำด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้อื่นรบกวน แต่เป็นผู้ที่ชอบฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ทิสนา แจมมณี , 2551 : 18-19)

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี ภาคปกติ 4 ปี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 ถึง 2554

ผู้สอน หมายถึง ครู อาจารย์ คณาจารย์ หรือ บุคลากร

สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว การจัดการ และ ระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ